

Ratni otpad i neka pitanja gospodarenja otpadom

Josip Čiček
Ivan Cvitan
Mladen Makoter
»MAR-KO-ING«, Zagreb

Sažetak

Razmatra se problematika ratnog otpada u Republici Hrvatskoj. Daje se osvrt na zakonsku regulativu problematike otpada u Republici Hrvatskoj s aspekta ratnog otpada. Raspravljaju se neka ključna pitanja kao što su lokacije, vrste i količine ratnog otpada, zatim tko će snositi troškove njegova zbrinjavanja te potreba zakonskog reguliranja ove problematike. Ukazuje se na tehnološke probleme pri zbrinjavanju ratnog otpada te na javnozdravstvene i ekološke posljedice nerješavanja zbrinjavanja ratnog otpada u nas. Daju se prijedlozi za unaprjeđenje postojećeg stanja u ovoj problematici.

Ključne riječi: ratni otpad, zbrinjavanje i gospodarenje ratnim otpadom

1. UVOD

U mnogobrojnim podjelama otpadne tvari često se uopće ne spominje ratni otpad. To se može razumjeti ako se radi o zemljama ili organizacijama koje se nikad nisu srele s takvim otpadom. Prema današnjem stanju znanosti, a posebice zdravstvene ekologije, otpad se može globalno podijeliti na materijalni i nematerijalni. Nematerijalni otpad čini sociološki i duhovni otpad. Nematerijalni (duhovni) otpad su gotovo sve duhovne i sociološke aberacije u nekom društvu (psovke, pušenje, narkomanija, kriminal, prostitucija itd.). Materijalni otpad, s obzirom na svojstva može biti opasan i neopasan. Neopasan otpad – običan otpad – komunalni je otpad (otpad življenja). Opasan otpad čini tehnološki otpad (proizvodni otpad), katastrofični otpad (potresi, vulkanske erupcije, uragani, tehnološke katastrofe, poplave), destruktivni otpad nastaje destruktivnim djelovanjima (diverzije, sabotaze, ratna razaranja). Ova podjela otpada između mnogih postojećih važna je za prikaz samo stoga što je jedna od rijetkih koja je istaknula i ratni otpad.

Rat je jedna od najvećih tragedija koja može zadesiti neki narod i zemlju. Iako su dobro poznati mnogi negativni utjecaji ratnih zbivanja i razaranja, svaki rat ima i neke specifičnosti. Ratna zbivanja u Hrvatskoj također imaju neke specifičnosti koje do sada još nisu zabilježene.

Osim izravnih javnozdravstvenih i zdravstveno-ekoloških negativnih posljedica za pučanstvo i okolinu, zbog ratnih razaranja dolazi do nekontroliranog otpuštanja velikog broja toksičnih tvari koje neposredno, ali i dugoročno ugrožavaju sadašnje i buduće naraštaje.

Koje su izravne značajke ratnog otpada u usporedbi s tzv. mirnodopskim otpadom? Ratni otpad nastaje uslijed destruktivnih djelovanja – borbena djelovanja, diverzije, sabotaze, čiji se opseg, intenzitet i lokacije ne može često unaprijed predvidjeti. Stoga

